মেসর্স শ୍ରୀ ବୈଦ୍ୟନାଥ ଆୟୁର୍ବେଦ ଭବନ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିମିଟେଡ

ବନାମ

ବିହାର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଅଗଷ୍ଟ 29,1996

[ଏସ୍.ପି. ଭରୁଚା ଏବଂ କେ.ଏସ୍. ପରିପୂର୍ଣ୍ଣନ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ, 1950:-

ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32, 226—ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଚଳିତ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କିଛି ଆୟୁର୍ବେଦିକ ଔଷଧୀୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉପରେ କର ଲଗାଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି—କିନ୍ତୁ କେବଳ ଶୌଚାଳୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି (ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ) ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କର ଲଗାଯିବ—ଫେରସ୍ତ ଦାବି ସମ୍ପର୍କରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ, ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ମାମଲା ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ—ଯେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ, କୌଣସି କାରଣ ନ ଦର୍ଶାଇ 11 ବର୍ଷ ପରେ ତାଙ୍କର ଦାବି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା—ତେଣୁ ଏହା ପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଯାହା ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ତାହା କେବଳ ଏକ ଅର୍ଥ ଡିକ୍ରି ଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ—ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାଶି ଆଦାୟ ପାଇଁ ଏକ ମାମଲା ଦାୟର କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା—ଅପିଲ ଉପରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ :ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ଲେଭି ଆକାରରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥକୁ ଫେରାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହାକୁ ବେଆଇନ ବୋଲି ଧରାଯାଇଥିଲା—11 ବର୍ଷ ଧରି ଫେରସ୍ତ ଦାବି ଆବେଦନର ଉତ୍ତର ନ ଦେବା ଏବଂ ତା'ପରେ ବିନା କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା , ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଅସମ୍ମାନ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ପରି ହେବ—ଯଦିଓ ରିଟ୍ ଆବେଦନ କେବଳ ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଏହା ସାଧାରଣ ରିଟ୍ ଆବେଦନର ପରିସର ବାହାରେ ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଫେରସ୍ତ ଆଦେଶ କରିବା ଥିଲା—ଉତ୍ତରଦାତା ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଗଲା—ଉତ୍ତରଦାତା ରାଜ୍ୟ ଏହି ଅର୍ଥରାଶିକୁ 12 ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ସହିତ 1.1.63 ତାରିଖରୁ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫେରସ୍ତ କରିବେ ।

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ମାଥୁର ବାବୁଙ୍କ ଶକ୍ତି ଔଷଧାଳୟ ଢାକା (ପ୍ରା) ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, **[1963] 3 SCR 957;** *ସାଲୋନାହ ଟି' କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ ବନାମ ଟିକସ ସୁପର-ଇଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ଅଫ୍ ଟ୍ୟାକ୍ସ ନାଓଗଙ୍ଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ଇତ୍ୟାଦି,* **[1908] 2 SCR 474** *ଏବଂ ସୁଗନମଲ ବନାମ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ,* **AIR (1965) SC (1740) = (1965) 56 ITR 84,** *ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।*

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 2043/1981।

ସି.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ଜେ.ସି. ସଂଖ୍ୟା 1827 / 1974ରେ ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 27.9.77 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଯୋଗେଶ୍ୱର ପ୍ରସାଦ, ପି.କେ. ବଜାଜ, ଡଃ. ଆଇ.ପି. ସିଂହ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ରାଣୀ ଛାବ୍ରା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଡି. ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ:

ଅଧକ୍ଷ ମାଥୁର ବାବୁଙ୍କ ଶକ୍ତି ଔଷଧାଳୟ ଢାକା (ପ୍ରା) ଲିମିଟେଡ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ, [1963] 3 SCR 957 ରେ, ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅନୁଯାୟୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରଚଳିତ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତିନୋଟି ଆୟୁର୍ବେଦିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଅର୍ଥାତ୍ ମୃତସଞ୍ଜିବନୀ, ମୃତସଞ୍ଜିବନୀ ସୁଧା ଏବଂ ମୃତସଞ୍ଜିବନୀ ସୁରା ଉପରେ କର ଲଗାଇବାକୁ ହକଦାର କି? ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏକ ସମ୍ବିଧାନ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଯେ, ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରଚଳିତ ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ଔଷଧୀୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଉପରେ କର ଲଗାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ କେବଳ ଔଷଧ ଏବଂ ଶୌଚାଳୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି (ଉତ୍ପାଦ ଶୁଳ୍କ) ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କର ଲଗାଯାଇପାରିବ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ, ଏହା "ଏହାର ଫେରସ୍ତ ଦାବି ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ପାରିତ କରିନାହିଁ ଯାହା ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିପାରିବେ"। ଏହି ରାୟ 1962 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 7 ତାରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଅପିଲକାରୀମାନେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ରିଟ୍ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଥିଲେ । (ସେମାନଙ୍କର ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା ଥିଲା 354/1961) । ତେଣୁ, ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ଦାବି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଏବଂ ସେମାନେ 17 ଅକ୍ଟୋବର, 1962 ରେ ତାହା କରିଥିଲେ । ଏହା ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟର ମାମଲା ଯେ, ସେ 29 ନଭେମ୍ବର, 1973 ରେ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ 7 ଡିସେମ୍ବର, 1973ରେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରିଥିଲେ । 7 ଡିସେମ୍ବର, 1973ର ଚିଠିରେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନର କୌଣସି କାରଣ ଦର୍ଶାଯାଇ ନଥିଲା ।

ଏହା ପରେ, ଅପିଲକାରୀ ପାଟନାର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟର ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ମନା କରିବାର ଆଦେଶକୁ ନାକଚ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତା - ରାଜ୍ୟକୁ ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଯେଉଁ ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥିଲା ତାହା 20 ଅଗଷ୍ଟ 1960 ରୁ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1962 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 91, 723.80 ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଶୁଣାଣିରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ପାଲଟା-ସତ୍ୟପାଠରେ ମୁଖ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ, ରିଟ୍ ଆବେଦନ ବଜାୟ ରଖିବା ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ କାରଣ ରିଟ୍ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଫେରସ୍ତ ଦାବି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ, ରିଟ୍ ଆବେଦନ, ସାରାଂଶରେ, କେବଳ ଏକ ଅର୍ଥ ଡିକ୍ରି ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଦାବି କରିଥିବା ଫେରସ୍ତ ରାଶି ଆଦାୟ ପାଇଁ ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ସାଲୋନା ଟି' କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଟ୍ୟାକ୍ସ ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ନୌଗଙ୍ଗ ଆଣ୍ଡ ଅନ୍ୟମାନେ ଇତ୍ୟାଦି [1988] 2 SCR474, ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ପ୍ରତି ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆମର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ

କରାଯାଇଛି । ଅପିଲକାରୀମାନେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏକ ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଭୁଲବଶତଃ ଦେୟ କରାଯାଇଥିବା ଟିକସ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯାହା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନକୁ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରହୀନ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିଥିଲା । ବିଚାର ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥିଲା ତାହା ହେଉଛି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଆଧାରିତ ଏକ ଆବେଦନରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଫେରସ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଉଚିତ ଥିଲା କି ନାହିଁ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପୃଥକୀକରଣ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ଆବେଦନକାରୀ କେବଳ ଫେରସ୍ତ ପାଇବାର ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ପରେ ଫେରସ୍ତକୁ ଏକ ପ୍ରତିକାର ଭାବରେ ଲୋଡ଼ା ଯାଇଥିଲା । ସାଧାରଣତଃ, ଏହା ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଆଇନର ନିୟମ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ସମାଜରେ ନାଗରିକମାନେ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଦେବା ମାତ୍ରେ ତାହା ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଚିତ । ସମାନ ଭାବରେ, ଏକ ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଏହା ଅନୁସରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଜଣେ ନାଗରିକଙ୍କଠାରୁ ଆଇନର କ୍ଷମତା ବିନା ସଂଗୃହୀତ କର ଫେରସ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ କାରଣ କୌଣସି ରାଜ୍ୟ, ଆଇନର କ୍ଷମତା ବିନା ନାଗରିକଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ବଜାୟ ରଖିବାର ଅଧିକାର ନଥିଲା । ନ୍ୟାୟାଳୟ *ସୁଗନମଲ ବନାମ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* ମାମଲାର ରାୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ, ଯାହା ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଲୋଚନା କରିବା ଏବଂ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପୂର୍ବରୁ ଏହି ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ଯେ, ଟିକସ ବେଆଇନ ଥିଲା, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନରେ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ କରାଯିବ ।

ସୁଗନମଲ ବନାମ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମାମଲାରେ, AIR (1965) SC 1740 = 1965 (56) ITR 84, ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ସଠିକ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ତାଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ପ୍ରୟୋଗ କରି କହିଥିଲେ ଯେ, ଯଦିଓ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରି ଯେକୌଣସି ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିବାର କ୍ଷମତା ରଖିଛନ୍ତି, କେବଳ ରାଜ୍ୟକୁ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ପରମାଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସାଧାରଣତଃ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ଟିକସ ଭାବରେ ବେଆଇନ ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ମକଦ୍ଦମାରେ ଏପରି ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଦାବି କରାଯାଇପାରିବ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ :

> " ......"...... ଯେ କେବଳ ଆବେଦନକାରୀ ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ କରିବାର ଅଧିକାର ଦାବି କରନ୍ତି ତାହା *ଫେରସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶନାମା ଜାରି କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ସାଧାରଣତଃ ବିଚାର କରାଯିବ ନାହିଁ ।*
> (ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଗଲା)

ଏହାକୁ ଦୋହରାଯାଇଥିଲା:

> "1...... *ସାଧାରଣତଃ* କେବଳ ଏକ ପରମାଦେଶ ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଉଥିବା ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । "ବ୍ୟଥିତ ପକ୍ଷଙ୍କର ଏହି ଅର୍ଥରାଶି ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯିବାର ଅଧିକାର ଅଛି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ଦାବି କରିବାକୁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଅଟେ, ଯେଉଁ ପ୍ରତିରକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକ, ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ରିଟ୍ ଅଧିକରିତା ପ୍ରୟୋଗରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ଉଠାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ "।
>
> (ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରାଗଲା)

ଏହା ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ, *ଅଧକ୍ଷ ମାଥୁର ବାବୁ* ଶକ୍ତି *ଔଷଧାଳୟ ଢାକା (ପ୍ରା) ଲିମିଟେଡ ମାମଲାରେ,* ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆଶା କରିଥିଲେ ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଭଳି ଉଚ୍ଚ ସାମ୍ବିଧାନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସମ୍ମାନ କରିବେ ଏବଂ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ଯଥା, ଯେଉଁ ପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ସେମାନେ ବେଆଇନ ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଶୁଳ୍କ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ କରିବେ । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ମାମଲା ସହିତ ଜଡିତ ଆଶା ମିଥ୍ୟା ଥିଲା ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରକାଶର ଗୋଟିଏ ମାସ ଏବଂ ପ୍ରାୟ 10 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ଅର୍ଥାତ୍ 17 ଅକ୍ଟୋବର, 1962 ରେ, ଅପିଲକାରୀମାନେ ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟକୁ ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । ଏହି ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟଙ୍କୁ 11 ବର୍ଷ ସମୟ ଲାଗିଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କୁ 7 ଡିସେମ୍ବର, 1973 ତାରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚିଠି ନଥିରେ ଅଛି ଏବଂ ଏହା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନର କୌଣସି କାରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ । ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନ କେବଳ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ଦାବି କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ନଥିଲା । ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲା । ତେଣୁ, ଆମେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସହିତ ଏକମତ ହୋଇପାରିବୁ ନାହିଁ ଯେ, ରିଟ୍ ଆବେଦନ ମୁଖ୍ୟତଃ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟର ଫେରସ୍ତ ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଆଦେଶରେ ଏହାର ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନର କୌଣସି କାରଣ ନ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ହେତୁ, ଏହାର ବୈଧତା ବିଷୟରେ ବହୁତ କିଛି କୁହାଯାଇପାରେ ।

କିନ୍ତୁ ଆମେ ଏହି ଆଧାରରେ ଆଗକୁ ବଢୁଛୁ ଯେ, ରିଟ୍ ଆବେଦନ କେବଳ ଫେରସ୍ତ ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ଥିଲା ।

ଏହା ଭୁଲାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେଉଁ ଲେଭି ଉପରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଫେରସ୍ତ, ଆଇନର ଅନୁପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଫେରସ୍ତ ଉପରେ ବିଚାର କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେହି ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ଦେଇନଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ରିଟ୍ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିପାରିବେ । ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ଆବେଦନକୁ କୌଣସି କାରଣ ନ ଦେଇ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଖଣ୍ଡନପତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ, ପ୍ରତିରକ୍ଷା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପଢ଼ିବା କଷ୍ଟକର ଯେ, ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣୀୟ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହା ତମାଦି ଦ୍ୱାରା ବାରଣ କରାଯାଇଥିଲା ତଥା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିବା ଆଧାରର ପୁନରାବୃତ୍ତି ଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା; ଏହା 'ସମୟ ମଧ୍ୟରେ' ଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେଉଁ ବିଷୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଦେଇଥିଲେ ତାହାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହିଁ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଉପରେ ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟର ମାମଲାକୁ ଆଗକୁ ନେଇପାରିଲା ନାହିଁ । ବାସ୍ତବରେ, ଏକମାତ୍ର ମାମଲା ଥିଲା ଯେ ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମାରେ ପଠାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ପାଇବା ପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିରକ୍ଷା ନଥିଲା, ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ସମୟ କିଣିବା ।

ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଏକ ସାଧାରଣ ମାମଲା ନଥିଲା । ଏହା ଏପରି ଏକ ମାମଲା ଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ, ଯେପରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଆଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସାମ୍ବିଧାନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଶା କରିଥିଲେ । ତାହା ଏଭଳି କିଛି, ଯାହାକୁ ଏହି

ନ୍ୟାୟାଳୟ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସମେତ ରିଟ୍ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ, ବେଆଇନ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୋଇଥିବା ଲେଭି ଆକାରରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ଯଦି ଫେରସ୍ତ ଦାବି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ଆଇନରେ ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ଥାଏ, ତେବେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଉଚିତ ଥିଲା । 11 ବର୍ଷ ଧରି ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଫେରସ୍ତ ଦାବିର ଉତ୍ତର ନ ଦେବା ଏବଂ ପରେ କାରଣ ନ ଦର୍ଶାଇ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ହେଉଛି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପ୍ରତି ଅସମ୍ମାନଜନକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା । ତେଣୁ, ଏହା କେବଳ ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଥିଲା ବୋଲି ଧରି ନେବା ପରେ ମଧ୍ୟ, ରିଟ୍ ଆବେଦନ ସାଧାରଣ ରିଟ୍ ଆବେଦନର ପରିସର ବାହାରେ ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରି, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଉଚିତ ଥିଲା ।

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଅପିଲ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଉଛି । ପାଟନା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଫେରସ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି, 1973 ମସିହା ଡିସେମ୍ବର 7 ତାରିଖର ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟର ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରିଦିଆଯାଇଛି । ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟଙ୍କୁ 1 ଜାନୁଆରୀ, 1963 ରୁ ଦେୟ କିମ୍ବା ଆଦାୟ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାର୍ଷିକ 12 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସୁଧ ସହିତ 91,723.80 ଟଙ୍କା ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି।

ଉତ୍ତରଦାତା-ରାଜ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଅପିଲଟିର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବେ, ଯାହାର ପରିମାଣ 25,000 (ପଚିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା) ଟଙ୍କା ହେବ ।

ଜି. ଏନ୍.

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା

ସଙ୍ଗୀତା ସେନାପତି, ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।